

8. BÖLÜM

Çocuk Eğitiminde Okuma Kültürü ve Medya

Bilge BAĞCI AYRANCI¹

GİRİŞ

Okuma, çocuğun eğitiminde diğer dil becerileri ile birlikte çok önemli bir yere sahiptir. Okuma ile çocuk eğitiminde çocuğa bilmediği yeni kelimeleri kazandırmanın yanında bir düşünceyi benimsetme, düşüncenin planlı anlatımıyla çocuğu karşı karşıya getirme süreci de vardır. Okuma eylemi çocuk için aynı zamanda kültür aktarım aracıdır.

Çocuk eğitiminde okumanın etkili olabilmesi için hedef kitleye göre okuma metninin seçimi, bilinmeyen kelimelerin metin içindeki bilinen kelimelere oranı, metnin uzunluğunun okunabilir düzeyde olması gibi durumlar göz önünde bulundurulmalıdır. Okuma kültürü çocukta ancak çocuğa uygun eserlerle geliştirilebilir.

Çağımızda çocuklar medya unsurlarıyla iç içe büyümektedir. Medyadaki karakterleri örnek alıp medyada tanıtımı yapılan okuma ürünlerine daha çok rağbet etmektedirler. Medya çocuğun okuma kültürünü doğrudan etkileyen çok önemli bir unsur olması bakımından doğru kullanılmalıdır.

Medyanın çocuk okuma kültürü üzerindeki etkisi ve nasıl kullanılması gerektiği Türkçe eğitiminin de üzerinde çalışması gerektiği önemli bir konudur. Çocuğun dört temel dil becerisi, dil bilgisi anlayışı, dile olan sevgisi vb. hepsi medyanın etkisi altındadır.

¹ Doç. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, bilge.ayranci@adu.edu.tr.

KAYNAKLAR

- Aksaçlıoğlu, A.G., Yılmaz, B. (2007). Öğrencilerin televizyon izlemeleri ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 21 (1), 3-28.
- Altunay, U.& Çakıcı, D. (2006). Etkili okuma ve okuduğunu anlama. *Çağdaş Eğitim dergisi*, 330, 40- 46.
- Çakmak, T., Eroğlu, Ş. (2020). Sosyal medyada kullanıcı etkileşimi ve içerik kategorizasyonu: Ankara'daki halk kütüphanelerinin facebook gönderilerinin analizi. *Türk Kütüphaneciliği*, 34 (2), 160-186.
- Çırakman Özdemir, E., Arı, B. (2019). Sosyal medyanın ortaokul öğrencilerinin kitap seçimine ve kültür aktarımına etkisi. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları dergisi*, 1(2), 38-56.
- Durualp, E., Çiçekoğlu P., Durualp, E. (2013). Sekizinci sınıf öğrencilerinin kitap okumaya yönelik tutumlarının internet ve kitap okuma alışkanlıkları açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 2(1), 115-132.
- Güneş, F. (2010). Öğrencilerde ekran okuma ve ekranik düşünme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü dergisi*, 7(14), 1-20.
- Güneş, F. (2012). Okuma ve zihni yönetme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü dergisi*, 9(18), 1-15.
- Güneş, F. (2016). Kâğıttan ekrana okuma alanındaki gelişmeler. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi dergisi*, 5(1), 1-18.
- I. Türkiye Çocuk ve Medya Stratejisi ve Uygulama Planı 2014-2018. (Aralık 2013), Çocuk Vakfı Yayınları.
- İnce Samur, Ö. (2014). Türkiye'deki ve Dünya'daki çalışmaların tanıklığında 'okuma kültürü'. *HAYEF Journal of Education*, 11(2), 157-18.
- İnce Samur, A. Ö. (2017). Okuma kültürü edinme sürecinde ilkökul Dönemi (6-10Yaş). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi dergisi*, 50 (1), 209-230.
- Karaboğa, M. T. (2018). Medya çağında çocuk ve çocuk kültürü: şiddet ve tüketim kültürünün yansımaları. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları dergisi*, 2 (2), 1-17.
- Karadağ, Ö. (2013). Okuma kültürüne katkıları bakımından Türkçe ders kitaplarının resimlemeleri (illüstrasyonları). *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(2), 84-93.
- Maden, S. (2012). Ekran okuma türleri ve Türkçe öğretmeni adaylarının ekran okumaya yönelik görüşleri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi dergisi*, 1(3), 1-16.
- Ortaş, İ. (2014). Türkiye ve dünyada kitap okuma değerlerinin karşılaştırması ve sosyal yaşamımıza etkileri. *Türk Kütüphaneciliği*, 28(3), 323-337.
- Öksüz, H. İ., Keskin, H.K., Çetinkaya, F.Ç. (2018). Sosyal medya platformlarında en fazla önerilen 15 resimli çocuk kitabının Hayat Bilgisi Programı'nda yer alan değerler bakımından incelenmesi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 6(1), 13-31.
- Pilav, S., & Balantekin, M. (2017). Okuma çemberi yönteminin okuduğunu anlama becerisine etkisi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler dergisi*, 7(2), 149-170.
- Pilav, S., Uslu Üstten, A. (2014). Lise öğrencilerinin okuma ilgi ve alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*.10(4), 764 – 782.
- Saltık, O. (2018). Okuma kültürü edindirme sürecinde Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin niteliği üzerine öğretmen görüşleri. *Ana Dili Eğitimi dergisi*, 6(2), 281-296.
- Türkyılmaz, M. (2012). Bilgi iletişim teknolojilerinin okumaya yönelik tutuma etkisi. *Information World/ Bilgi Dünyası*, 13(2), 477-493.